

Psychoonkologia w opiece paliatywnej i u schyłku życia

Seria: PSYCHIATRIA I PSYCHOTERAPIA

Tytuł oryginału: *Psycho-oncology in Palliative Care and End of Life Care*
Copyright © Oxford University Press 2023

Psycho-oncology in Palliative Care and End of Life Care was originally published in English in 2023. This translation is published by arrangement with Oxford University Press. Jagiellonian University Press is solely responsible for this translation from the original work and Oxford University Press shall have no liability for any errors, omissions or inaccuracies or ambiguities in such translation or for any losses caused by reliance thereon.

Psycho-oncology in Palliative Care and End of Life Care ukazało się oryginalnie w języku angielskim w 2023 roku. Niniejsze tłumaczenie ukazuje się za zgodą Oxford University Press. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego ponosi wyłączną odpowiedzialność za to tłumaczenie. Oxford University Press nie odpowiada za jakiegokolwiek błędy, pominięcia, nieścisłości lub niejasności w tłumaczeniu ani za jakiegokolwiek straty wynikające z korzystania z tego tłumaczenia.

Copyright © for the Polish translation by Joanna Gołąb, 2025

Copyright © for the Polish edition by Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2025
Wydanie I, Kraków 2025
All rights reserved

Redakcja naukowa
dr hab. n. med. Marzena Samardakiewicz, prof. UML

Projekt okładki
Jan Paluch / www.janpaluch.pl

Niniejsza książka stanowi utwor chroniony na podstawie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Prawami do tego utworu dysponuje Wydawca – Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. Bez zgody Wydawcy niedopuszczalne jest kopiowanie, rozpowszechnianie lub inne korzystanie z niniejszej książki w całości lub z jej fragmentów z wyjątkiem dozwolonego użytku osobistego lub publicznego.

ISBN 978-83-233-5600-4 (druk)

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu
JAGIELLOŃSKIEGO

www.wuj.pl

Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego
Redakcja: ul. Michałowskiego 9/2, 31-126 Kraków
tel. 12 663 23 80
Dystrybucja: tel. 12 631 01 97
tel. kom. 506 006 674, e-mail: sprzedaz@wuj.pl
Konto: PEKAO SA, nr 80 1240 4722 1111 0000 4856 3325

Rozdział 8	Opieka nad niepełnoletnimi dziećmi, gdy rodzic umiera na nowotwór	225
	Jane Turner i Melissa Henry	
Rozdział 9	Wrażliwa duchowo opieka w warunkach paliatywnych i u schyłku życia	251
	Jayita Deodhar, Crystal Park, Mark Lazenby	
Rozdział 10	Opieka w trakcie żałoby	275
	Wendy G. Lichtenthal, William E. Rosa i Robert A. Neimeyer	
Rozdział 11	Wsparcie personelu	307
	Brian Kelly, Maria Die Trill i Christian Ntizimira	
Załącznik 1	Przykład oświadczenia woli w sprawie opieki w przyszłości	327
Załącznik 2	Skala Zniechęcenia II (DS-II)	333
Załącznik 3	Skala oceny objawów psychoegzystencjalnych (PeSAS)	335
Indeks		337

Przedmowa

Psychoonkologia jest dziedziną onkologii skupiającą się na problemach psychospołecznych doświadczanych przez chorych na nowotwory i ich rodziny; zapewnia oparte na dowodach podejścia do zarządzania tymi specyficznymi problemami.

Celem niniejszej serii przewodników poświęconych opiece psychoonkologicznej jest udostępnienie informacji dotyczących zarządzania klinicznego personelowi onkologii, psychoonkologom i specjalistom pokrewnym, którzy chcą wzbogacić swoje umiejętności psychoonkologiczne.

Problemy ze zdrowiem psychicznym u pacjentów chorych na raka mogą występować wcześniej lub pojawiać się w kontekście diagnozy i leczenia nowotworu. Ten przewodnik obejmuje opiekę paliatywną i u schyłku życia, a w związku z tym rzuca światło na wyzwania związane z nowotworem w stadium zaawansowanym, w miarę jak wzrasta zagrożenie życia, ciało staje się coraz słabsze, a chory zaczyna stawiać czoła swojej śmiertelności. Zaprezentowany tutaj materiał jest przeznaczony dla lekarzy, niezależnie od dyscypliny, ponieważ ich pacjenci i rodziny stają przed wyzwaniami natury medycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej. Rozmowa o umieraniu jest przejmującym i delikatnym zadaniem każdego klinicysty i nigdy nie powinna przychodzić z łatwością, gdyż osoba jej potrzebująca powinna czuć się zrozumiana i otoczona wyjątkową opieką. Treść tej książki stanowi opieka skierowana nie tylko do pacjentów, ale także ich rodzin, dzieci i młodzieży, osób zróżnicowanych kulturowo i językowo, osób pogrążonych w żałobie oraz personelu opiekującego się wszystkimi tymi osobami.

Autorami niniejszego przewodnika są doświadczeni klinicyści i badacze z wieloletnim doświadczeniem w opiece nad pacjentami chorymi na nowotwory

i ich rodzinami. Dziękujemy im za podzielenie się tą wiedzą. Jako redaktorzy dziękujemy także pracownikom Oxford University Press za wsparcie oraz Międzynarodowemu Towarzystwu Psychoonkologicznemu za pomoc w dystrybucji ich oficjalnych przewodników klinicznych.

Opieka psychospołeczna nad pacjentami onkologicznymi i ich rodzinami jest podstawowym prawem człowieka. Mamy nadzieję, że czytelnicy uznają za pomocne podniesienie jakości tej opieki, wzbogacając w ten sposób życie wszystkich pacjentów chorych na raka i ich rodzin.

David W. Kissane
Maggie Watson, PhD
William S. Breitbart, MD